

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № .....

София, ... 2024 г.

Проект!

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от

АСЕН ВАСИЛЕВ – МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ОТНОСНО: Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за реда за изготвяне и образеца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в Закона за местните данъци и такси

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация внасям за разглеждане проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за реда за изготвяне и образеца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в Закона за местните данъци и такси.

▪ **Причините, които налагат приемането на предложени нормативен акт**

В Закона за местните данъци и такси (обн. ДВ, бр. 117 от 1997 г., изм. ДВ, бр. 88 от 2017 г., изм. ДВ, бр. 98 от 2018 г., бр. 14 от 2021 г., ДВ, бр. 66 от 2023 г.) са приети промени, съгласно които таксата за битови отпадъци от 1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г. се определя според количеството на битовите отпадъци, като се изключва възможността това да бъде върху данъчната оценка на недвижимите имоти или тяхната балансова стойност.

С § 20 от преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на Закона за изменение и допълнение (ЗИД) на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) (ДВ, бр. 88 от 2017 г., изм. ДВ, бр. 98 от 2018 г., ДВ, бр. 14 от 2021 г., ДВ, бр. 66 от 2023 г.) е прието, че Министерският

съвет приема наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от същия закон до 31 март на годината, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г. Съгласно § 21 от ПЗР на ЗИД на ЗМДТ (Обн., ДВ, бр. 88 от 2017 г., изм., бр. 98 от 2018 г., бр. 14 от 2021 г., ДВ, бр. 66 от 2023 г.), „законът влиза в сила от 1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г., с изключение на § 5 относно чл. 66, ал. 3, т. 1, § 15, 16, 17 и 20, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник“.

Отчитайки, правното тълкуване на влизането в сила на разпоредбите на § 20 и § 21 от ПЗР на ЗИД на ЗМДТ (обн., ДВ, бр. 88 от 2017 г., изм., бр. 98 от 2018 г., бр. 14 от 2021 г., бр. 66 от 2023 г.) следва да се има предвид, че кумулативното събдяване на събитията от фактическия състав и при двете разпоредби (§ 20 и § 21) предполага публикувани резултати от преброяването в Република България през 2021 г. в тяхната съвкупност (както на населението, така и на жилищния фонд) за приемането на наредбата по чл. 66, ал. 3, т. 1 от ЗМДТ, съгласно разпоредбата на § 20, респективно като необходимо условие за влизането на закона в сила в съответствие с разпоредбата на § 21.

Публикуването на резултатите от преброяването в Република България през 2021 г. в тяхната съвкупност е направено на 5 юли 2023 г., което определя като краен срок за приемане на наредбата 31 март 2024 г., а законовите разпоредби в ЗМДТ за определяне по нов начин на таксата за битови отпадъци (§ 21 от ПЗР на ЗИД на ЗМДТ (Обн., ДВ, бр. 88 от 2017 г., изм., бр. 98 от 2018 г., бр. 14 от 2021 г.)) влизат в сила от 1 януари 2025 г.

В тази връзка и в изпълнение на нормативните изисквания в ЗМДТ, съгласно които се предвижда редът за изготвяне и образца на план-сметката, както и начинът за изчисляване размера на таксата да бъдат определени в наредба на Министерския съвет, е разработен приложеният проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за реда за изготвяне и образца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в ЗМДТ (наредба).

Липсата на унифициран ред за изготвяне на план-сметка може да доведе до включване на разходи не свързани с услугите, които общината предоставя във връзка с таксата за битови отпадъци, също така включване в таксата на разходи, които се финансират от други източници, както и до не включване на преходния остатък като източник на финансиране. Липсата на унифициран ред за изготвяне на план-сметка би могла да доведе и до разнопосочно прилагане на разпоредбите на закона, до финансиране на разходи не пряко свързани с услугите, за които се заплаща таксата както и до финансиране на дейности, не свързани със събирането, транспортирането и третирането на отпадъци.

Липсата на регламентиран ред за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци би могла да доведе до противоречие както с принципа за справедливост при определяне и заплащане на местните такси, посочен в чл. 8, ал. 1, т. 3 от ЗМДТ, така и с принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците, т.нар. принцип „замърсителят плаща“. Една от главните цели от действието на втория от тези принципи е да се стимулират лицата да намалят количеството на изхвърляните отпадъци от бита, включително в контекста за постигане на целите, заложи в чл. 31 от Закона за управление на отпадъците.

В настоящия момент общините публикуват информация и данни относно таксата за битови отпадъци на интернет страниците си в най-различна формат, което води до невъзможност за проследяване и граждански контрол върху видовете разходи, включени в план-сметката и върху начина на разходване на целево събраните средства. С промените в ЗМДТ от края на 2017 г. (ДВ, бр. 88 от 2017 г., изм. ДВ, бр. 98 от 2018 г., ДВ, бр. 14 от 2021 г., бр. ДВ, бр. 66 от 2023 г.), се решава този проблем като се предписва наредбата по чл. 66, ал. 3,

т. 1 от ЗМДТ да определи формат на информацията и данните относно таксата за битови отпадъци, които се публикуват ежегодно.

▪ **Целите, които се поставят**

С предложениния проект на наредба се цели да се създадат унифицирани:

1. ред за изготвяне и образецът на план-сметката за относимите за календарната година разходи за извършване на дейности по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци;

2. начин за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите, приети в ЗМДТ;

3. формат на информацията и данните относно таксата за битови отпадъци, които се публикуват ежегодно.

Относно реда за изготвяне на план-сметката, с проекта на наредба се регламентират видовете дейности по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци и относимите разходи на общината за извършването им. Изчерпателно са посочени източниците на финансиране на относимите разходи на общината за извършване на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци. Ясно са дефинирани относимите разходи, които се включват в план-сметката за годината, както и правилата, които следва да бъдат спазвани при определяне на размера на съответните разходи. Изрично е регламентирано, че разходите, които се финансират от други източници, различни от таксата за битови отпадъци, се изключват от план-сметката при определяне на таксата за битови отпадъци за разпределяне към задължените лица.

С предложениния проект на наредба е регламентирано също така, че за определяне на таксата за битови отпадъци е необходимо общинският съвет да приема всяка година план-сметка по унифициран образец, в която да са включени всички относими за календарната година разходи на общината за предоставяне на всяка от услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци и по източници на финансиране. Проектът на образец на план-сметка е изготвен съобразно приетите в ЗМДТ правила като по този начин се гарантира спазването на законовите принципи за възстановяване на разходите по предоставяне на услугите и за справедливо определяне на размера на таксата.

На второ място, с проекта на наредба се регламентират начините за определяне на таксата при всяка от приетите в ЗМДТ основи като са използвани и формули за изчисляване. За всяка услуга, за която се ползва определена основа, се определя годишен размер на таксата, размер за единица основа и размер на таксата за задължено лице.

В предложениния проект на наредба е регламентирано, че водеща основа при определяне на таксата за битови отпадъци е количеството на битовите отпадъци. Общинският съвет може да приеме основа или основи, различни от водещата, при условие че съществуват обективни обстоятелства, възпрепятстващи прилагането на водещата основа и това трябва да бъде мотивирано.

Изрично в предложениния проект на наредба е регламентирано, че размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице се определя за календарна година при спазване на принципа за понасяне на разходите от причинителя или притежателя на отпадъците.

При определяне размера на таксата за всяка от услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци, общинският съвет може да приема допълнително диференциране съобразно определени критерии – населените места в общината и отделните зони в тях, вида и предназначението на имота, вида на извършваната в имота икономическа дейност, както и вида на битовия отпадък.

С изготвения проект на образец на план-сметка се подпомагат общините в дейността им по определяне на таксата за битови отпадъци като се унифицират подхода и начина за съставянето ѝ. С унифицирането на образец, в който се представят необходимите разходи за

предоставяне на услугите, ще се намалят случаите на включване на недопустими разходи при определянето на таксата.

На следващо място, с цел осигуряване на прозрачност и публичност на включваните разходи при определянето на разходите в план-сметката е ясно формулиран форматът на информацията и данните относно таксата за битови отпадъци, които всяка община трябва да публикува на своята интернет страница. В тази връзка като неразделна част от проекта на наредбата са изготвени и две приложения, които се предвижда да се използват от общините и те са както следва:

Приложение № 1, което представлява образец на план-сметка, която общините следва да изготвят всяка календарна година. Предвижда се всички относими разходи за годината да бъдат посочени по източници на финансиране и за всяка от услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци.

Приложение № 2, което детайлизира информацията, която се публикува от общините ежегодно на интернет страниците им. Съгласно приетите законови разпоредби се публикува информация за приетите от общинския съвет основи за изчисляване на таксата за битови отпадъци и размера на таксата за единица основа за текущата календарна година, както и отчетените разходи по видове услуги и отчетените количества събрани и третираны битови отпадъци за предходната година.

Предлаганият проект на акт в съответствие със ЗМДТ предоставя на общинският съвет правомощия да приеме основи, комбинации от основи за всяка услуга, за която се заплаща такса за битови отпадъци, както и възможно диференциране по населени места и задължени лица, като същият е в съответствие със законовите разпоредби и с принципа на финансова децентрализация на общините. От решенията на общинския съвет ще зависи дали ще се създаде пряка връзка между генерираните от дадено задължено лице битови отпадъци и дължимата от него такса, което от своя страна води до по-голяма справедливост при определяне размера на таксата.

▪ **Правно основание, на което акта се внася за разглеждане от Министерския съвет**

На основание чл. 66, ал. 3, т. 1, от ЗМДТ, съгласно който се предвижда редът за изготвяне и образеца на план-сметката, както и начинът за изчисляване размера на таксата да бъдат определени в наредба на Министерския съвет, е разработен приложеният проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на наредба.

▪ **Очаквани резултати от прилагането**

С приемането на проекта на наредба се очаква:

- да бъде въведен унифициран ред за изготвяне на план-сметката за относимите за календарната година разходи за извършване на дейности по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци, водещ до ясно дефиниране на тези разходи, спазване на принципа за възстановяване на разходите по предоставяне на услугите и справедливо определяне на размера на таксата, както и прекратяване на практиката на финансиране на дейности, които не са свързани със събирането, транспортирането и третирането на битови отпадъци;

- да бъдат регламентирани ясни правила по отношение на реда за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци при прилагане на основите, приети в ЗМДТ, и постигане на по-голяма справедливост при определяне размера на таксата чрез създаване на пряка връзка между генерираните от задълженото лице битови отпадъци и дължимата от него такса;

- да бъде определен унифициран формат на информацията и данните относно таксата за битови отпадъци, които се публикуват ежегодно и осигуряване на пълна прозрачност за

начина на разходване на публични средства за сметка на таксата и на съпоставимост на публичната информация за отделните общини.

С проекта на наредба се очаква да се приложи по-лесно вече въведеният принцип „замърсителят плаща“, който представлява финансов стимул, както за лицата да намалят количеството на генерираните отпадъци, така и за общините да оптимизират разходите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците. Този принцип е мярка, която би следвало да стимулира разделното събиране, рециклирането и компостирането на отпадъците.

С приемането на проекта на постановление на Министерския съвет се очаква улесняване на общините във връзка с еднакво прилагане на новите разпоредби в закона.

Ефектът от предложения проект на постановление на Министерския съвет върху задължените за таксата за битови отпадъци лица не може да бъде конкретно определен. Той зависи от решението на съответния общински съвет за избраната основа/основи за отделните населени места, за отделните зони в тях, за селищните образувания, за различните категории задължени лица и за отделните услуги, за които се заплаща таксата, съответната комбинация от тях, както и от възможните диференциации на основите съобразно населените места в общината и отделните зони в тях, вида на имота, неговото предназначение и вида на извършваната в имота икономическа дейност или съобразно вида на битовия отпадък. По тези въпроси общинският съвет има широки правомощия и от неговия избор зависи начинът на изчисляване на таксата за битови отпадъци и съответно разпределянето ѝ към задължените лица. Съществено значение за ефекта върху задължените за таксата лица има също така и величината на разходите на всяка община за осъществяване на дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци, както и с какви други източници на финансиране на тези разходи разполага тя, извън приходите от таксата за битови отпадъци.

С предложения проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на наредбата не се създава допълнителна административна тежест за задължените лица, тъй като съгласно промените в ЗМДТ обстоятелствата, които имат значение за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци, както и всяка тяхна промяна, ще бъдат установявани служебно и/или чрез подаване на декларация от задължените лица, както и от управителя или председателя на етажната собственост по ред, определен в съответната наредба на общинския съвет за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги. В тази връзка възможната допълнителна административна тежест за задължените лица не е предмет на настоящата наредба, тъй като същата не урежда реда на предоставяне на информация при промяна на обстоятелствата от значение за определяне размера на таксата за битови отпадъци.

По отношение на изготвянето на план-сметка за относимите за календарната година разходи за извършване на дейности по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци, е възможно увеличаване на административната тежест за общините, произтичаща от прехода към нови, унифицирани за всички общини в страната правила за изготвянето ѝ. Тази административна тежест е с временен характер, доколкото и към настоящия момент общините изготвят план-сметка.

По отношение на определянето на таксата за битови отпадъци се очаква увеличаване на административната тежест за общините, произтичаща от прехода към нов начин за определянето ѝ при спазване на по-различни законови правила.

По отношение на спазването на разпоредбите за осигуряване на прозрачност и публичност на включените в план-сметката разходи се очаква увеличаване на административната тежест за общините, които трябва да спазват новия ред за публичност на информацията, произтичаща от прехода към нов начин на определяне на таксата за битови отпадъци и спазване на по-различни законови правила. От друга страна, с проекта на наредба се унифицира публичността на информацията, с което административната тежест от спазване на законовите изисквания се намалява.

▪ **Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз**

Направените предложения не съдържат разпоредби, произтичащи от правото на Европейския съюз.

▪ **Финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба**

Съгласно ЗМДТ местните такси се определят въз основа на необходимите материално-технически и административни разходи по предоставяне на услугите. Предложеният проект на постановление на Министерския съвет за приемане на наредбата няма да окаже въздействие върху държавния бюджет, тъй като размерът на местните такси се определя от всеки общински съвет и приходите от тях постъпват в съответния общински бюджет.

В тази връзка е изготвена финансова обосновка по приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация за актове, които не оказват въздействие върху държавния бюджет.

▪ **Проведени обществени консултации и резултатите от тях**

Съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове по проекта на акт са проведени обществени консултации като проектът на постановление на Министерския съвет за приемане на наредбата, докладът към него, частичната предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет са публикувани на Интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации за срок от 30 дни.

В съответствие с чл. 26, ал. 5 от Закона за нормативните актове справка за постъпилите предложения, становища и възражения заедно с неприетите предложения в резултат на проведените обществени консултации е публикувана на Интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации.

Проектът на акт е съгласуван с всички министри и с дирекция „Правна“ и другите дирекции от специализираната администрация на Министерския съвет, с чиято функционална компетентност е свързан, съгласно чл. 32, ал. 1 и 5 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация като становищата им са отразени съгласно приложената към доклада справка.

Проектът на Постановление на Министерския съвет за приемане на наредбата и придружаващите го документи са съгласувани и с Националното сдружение на общините в Република България и Сметната палата.

Приетите бележки и предложения са отразени в предложения проект на наредба.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР – ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното, на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, както и на основание чл. 66, ал. 3, т. 1, от ЗМДТ, предлагам Министерският съвет да разгледа и приеме приложения проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за реда за реда за изготвяне и образца на план-сметката за относимите разходи за извършване на дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в ЗМДТ.

Приложения:

1. Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за реда за реда за изготвяне и образца на план-сметката за относимите разходи за извършване на

дейностите по предоставяне на услугите, за които се заплаща таксата за битови отпадъци и за начина на изчисляване размера на таксата при прилагане на основите, предвидени в ЗМДТ;

2. Частична предварителна оценка на въздействието на проекта на наредба;
3. Становище на дирекция „Модернизация на администрацията“, Администрация на Министерския съвет;
4. Финансова обосновка към проекта на Постановление на Министерския съвет;
5. Справка за получените становища по чл. 32 от УПМСНА;
6. Справка за проведената обществена консултация;
7. Съобщение за средствата за масово осведомяване.

МИНИСТЪР:

АСЕН ВАСИЛЕВ